

SISUKORD

EESSÕNA.....	3
1. AJALOOST	4
2. LASTEAIJA LIIK JA ERIPÄRA	5
2.1. Terviseedendus	6
2.2. Loodus, projekt “ ökokratt “	6
2.3 Oma kodukoha ja mulgikultuuri tutvustamine	7
2.4. Kokandus	8
2.5. Liikumine (treening, tants, ujumime)	8
2.6 Vaba muusikaline tegevus	9
2.7. Väikelaste mänguring	9
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID.....	10
3. 1. 2008/ 2009 õppeaasta prioriteedid Karksi-Nuia Lasteaias	10
4. ÕPPE - JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED JA ÕPIKÄSITUS	11
4. 1. Teemade jaotus kuude lõikes	12
4.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti	16
4.2.1. Kaheaastased lapsed.....	16
4.2.2. Kolmeaastased lapsed	17
4.2.3. Neljaaastased lapsed	18
4.2.4. Viieaastased lapsed	19
4.2.5. Kuueaastased lapsed	20
4.2.6. Seitsmeaastased lapsed	21
5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE.....	23
5. 1. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus.....	24
6. ERIVAJADUSTEGA LASTE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED, KORRALDUS	26
7. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.	27
7. 1 Meetodid lapse arengu hindamiseks	28
8. KOOLIKS ETTEVALMISTAMISE PÕHIMÕTTED	29
8. 1. Koolivalmidus ja koostöö kooliga	31
8. 2. Koolikohustuse pikendamine.....	33

9. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	34
10. LOGOPEEDILINE TÖÖ KARKSI-NUIA LASTEAIAS.....	37
10.1 Logopeedi ja lasteaiarühma koostöö põhimõtted:	37
10.2 Logopeedi koostöö põhimõtted lapsevanematega:	37
11. KOOSTÖÖ TEISTE ASUTUSTEGA	39
12. LAPSE MÄNG, LAPSE ARENGUKS SOODSA KESKKONNA LOOMINE JA RÜHMARUUMI KUJUNDAMINE.....	39
13. VALDKONDADE ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU NING 6-7 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED	44
13. 1. Valdkond <i>Mina ja keskkond</i>	44
13. 2. Valdkond <i>Keel ja kõne</i>	47
13. 3. Valdkond <i>Matemaatika</i>	48
13. 4. Valdkond <i>Kunst</i>	50
13. 5. Valdkond <i>Muusika</i>	51
13. 6. Valdkond <i>Liikumine</i>	53
14. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	55

EESSÕNA

Eesti Vabariigi Haridusseaduses on öeldud, et alusharidus omandatakse põhiliselt kodus ning selle eest vastutavad vanemad või neid asendavad isikud. Perekondlikku kasvatust toetab ja täiendab lasteaed.

Lastel on õigus vaimselt ja füüsiliselt tervislikule keskkonnale ja päevakavale, eneseusaldust ja vaimset erksust toetavale tegevusele ning pedagoogide igakülgele abile ja toetusele alushariduse omandamisel.

Lasteaia põhiülesanne on lapse ealisi, soolisi, individuaalseid vajadusi ja iseärasusi arvestades:

1. luua võimalused ja tingimused tervikliku isiksuse kujunemiseks, kes on sotsiaalselt tundlik, vaimselt erk, ennastusaldav, kaasinimesi arvestav ja keskkonda väärtustav;
2. hoida ja tugevdada lapse tervist ning soodustada tema emotsionaalset, kõlblist, sotsiaalset, vaimset ja kehalist arengut.

Me töötame selle nimel, et Karksi-Nuia lasteaed oleks avatud ja hea atmosfääriga. Soovime, et lapsed ja täiskasvanud tunneksid end teretulnuna ja sooviksid osa võtta lasteaias toimuvast ning kogu personal tunneks end ühtse eesmärgi nimel töötava meeskonnana.

KOOLIEELSE LASTEASUTUSE JA ALUSHARIDUSE MÕISTE

- Koolieelne lasteasutus on koolieast noorematele lastele hoitu ja alushariduse omandamist võimaldav õppeasutus.
- Alusharidus on teadmiste, oskuste, vilumuste ja käitumisnormide kogum, mis loob eeldused edukaks edasijõudmiseks igapäevaelus ja koolis. Alusharidus omandatakse lasteaias või kodus.

1. AJALOOST

Karksi-Nuia lasteaia tegevuse algus ulatub Eesti Vabariigi 30-ndaisse aastatesse. Siis tegutses Nuia Vene Kirikumõisas suviti mängurühm, kus käisid koos eelkoolialised lapsed ja nooremad koolilapsed. 1. juunil 1945 alustas lasteaed tööd Vene Õigeusu kiriku vastas olevas koolimajas, hiljem nn. Aadu koolimajas Tartu tänaval, seejärel preestri majas. Sügisel 1947 koliti Tartu tänavale. Nuia alev kosus ja kasvas ning tekkis vajadus ka lasteaia juurdeehituse järele. See valmis 1962. aastal. 1969. a. võttis lastepäevakodu vastu juba 100 last. Peagi jäi lasteaed kitsaks ja sõimeosakond viidi üle vastvalminud elumajja Pärnu 7a.

Kõrgaegadel, kaheksakümne date teisel poolel oli majas kuni 140 mudilast. 1991 aastani oli majas 6 rühma jagu lapsi. 11.07.1991 kinnitati Karksi-Nuia alevi saatus ja 1992.a. lasteaed reorganiseeriti 4- rühmaliseks. 1999. a. sügisel moodustub ühinemise teel Karksi vald, kus Karksi-Nuia on vallasisene linn. Seega on lasteaed Karksi Vallavalitsuse haldusalas. Viljandimaa tervisekaitsetalitus tunnistas Tartu tänaval töötava asutuse töökoõlblikuks vaid tingimisi.

Alates 01. augustist 2004.a. on Karksi valla koolieelsed lasteasutused ühtse juhtimisega. Karksi-Nuia Lasteaiaiga on liidetud Karksi rühmad ja Lilli päevahoiurühm. 2006. a. suvel lõpetas tegevuse Lilli päevahoiurühm.

2005. a. sügisel alustas AS Facio Karksi-Nuias uue 114 kohalise lasteaiahoone ehitamist, mis sai valmis 2006.a. septembris. Uue lasteaia avamispidu oli 02. september 2006.

2009-2010. õppeaastast töötab Karksi-Nuia Lasteaias 6 rühma ja Karksis üks liitrühm.

2. LASTEAIA LIIK JA ERIPÄRA

Karksi-Nuia Lasteaed on Karksi valla munitsipaalomandis olev lasteaed, mis asub kahes eraldi asuvas majas - Karksi-Nuias, kus on 6 rühma ja Karksi külas, kus on 1 rühm. Lasteaed pakub 1 a ja 6 k –7 (8) aastastele lastele hoitu ja alushariduse omandamist, toetab lapse perekonda, soodustab lapse kasvamist ja arenemist ning tema individuaalsusega arvestamist.

LASTEAIA ERIPÄRA

- Terviseedendus;
- Loodus, projekt "Ökokratt";
- Oma kodukoha ja Mulgi kultuuri tutvustamine;
- Kokandus;
- Liikumine (tants, treening, ujumine);
- Lauluring
- Mänguring kodustele lastele

Igas rühmas töötab 2 õpetajat ja õpetajaabi, kes juhivad järgmistest põhiväärtustest:

1. Aktsepteerime ja väärtustame kolleegide ja laste isikupära.
2. Oleme õpihimulised ja avatud koostööle.
3. Hoolitseme selle eest, et õhkkond lasteaias oleks hubane ja pingevaba.
4. Kõigil on õigus teha valikuid.
5. Iga töötaja on suuteline vajadusel muutma oma hoiakut ja suhtumist töösse ja kaaslastesse.
6. Meis kõigis on lapsemeelsust ja huumorimeelt.
7. Me hoolitseme oma riidetuse ja väljanägemise eest, olles eeskujuks lastele.
8. Oleme oma töös perekesksed.
9. Iga lasteaia külaline on meie juurde alati oodatud.

2.1. Terviseedendus

Alates 2003. aastast kuulub Karksi-Nuia Lasteaed Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku. Lasteaia terviseedenduse meeskond tegeleb järjepidevalt tervise edendamise ja tervisekasvatusega, ennetades esilekerkivaid terviseohte. Püüame parandada lasteaia keskkonda tervikuna.

Meie lasteaia tervise edendamise prioriteetid on järgmised:

Lastele sobiva kasvukeskkonna loomine, arvestades nende eripära .

Teadmiste andmine lastele tervisest ja selle hoidmisest.

Tagada lastele eakohane ja tervislik toit.

Arendada laste sotsiaalseid oskusi, kujundada keskkonnasäästlikku mõtteviisi.

Viia läbi ühisüritusi ja teemanädalaid (nt. leivanädal, südamenädal).

2.2. Loodus, projekt “ Ökokratt “

Meie lasteaed osaleb alates 2004. aastast vabariiklikus keskkonnaprojektis ÖKOKRATT, mis on seotud keskkonna ja looduse hoidmisega. Tasakaalustab ju looduses viibimine, sellest rääkimine ja mõtlemine hingeliselt nii lapsi kui täiskasvanuid. Loodust saab lastele tutvustada läbi igapäevaelu ja õppevaldkondades kogu aasta jooksul. Lasteaia lähiümbruses on väga ilus loodus – mets ja park, mida kasutame looduse õpperajana. Igal rühmal on oma õpperada.

Eesmärgid looduskasvatuses:

1. Laps saab loodusalaseid teadmisi
2. Õpib hoidma ja säästma loodust ja keskkonda.
3. Looduses viibimine muutub harjumuseks juba varasest lapseeas
4. Laste suunamise kaudu muutub ka vanemate hinnang looduse suhtes.
5. Avardub lasteaiaõpetajate silmaring.

2.3 Oma kodukoha ja mulgi kultuuri tutvustamine

Rahvuskultuur, folkloorne pärand on väga mitmekesine ja vajab hoidmist, austamist ja säilitamist. Rahvaluule ja –laulude sõnarikkus annab tasakaalu ja oma rahva hulka kuulumise tunde. Areneb laste võime mõista, tunda ja kuulata, elada loodusega kooskõlas.

Eesmärgid:

1. Laps tutvub Mulgimaa kultuuriloolise omapäraga.
2. Laps tutvub mulgi rahvatraditsioonide, rahvarõivaste ja muu ainelise kultuuriga.
3. Laps tutvub mulgi keelega.

Eeldatavad tulemused:

1. Teab, et elab Mulgimaal.
2. On tutvunud kohaliku kultuuriloolise omapäraga
3. On tutvunud kodukandi rahvatraditsioonidega (rahvakalendri tähtpäevad jne.)
4. Teab monad mulgikeelset sõna ja selle tähendust.
5. Teab ja oskab monad mulgi murdekeelset rahvalaulu ja – mängu ning folkloorset tantsu või pillilugu.
6. On tutvunud mulgi rahvarõivaste ja muu ainelise kultuuriga.

2.4. Kokandus

Üks kord kuus on igal rühmal võimalik kasutada laste kööki, kus lapsed õpivad valmistama lihtsamaid toite (salatid, võileivad jm.).

2.5. Liikumine (kergejõustik, tants, ujumine)

Kooliminevatel lastel on meie lasteaias võimalik osaleda mängulises treeningringis.

Treeningringi eesmärgid on järgmised:

1. Laps omandab põhilised liigutusvilumused (kõnd, jook, hüppamine, viskamine, koordineerimine).
2. Tunneb huvi aktiivse liikumise ja spordi vastu.
3. Peab kinni üldistest ohutusreeglitest.
4. Matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel.
5. Nimetab erinevaid spordialasid ja tuntumaid sportlasi.
6. Peab kinni kokkulepitud mängureglitest.

Tantsuline tegevus.

Lastel on võimalik osaleda tantsuringis

Tantsuõpetuse eesmärgid on:

1. Laps saab teadmisi erinevatest tantsudest.
2. Õpib aktiivset väljendusoskust muusika saatel.
3. Tantsuõpetus toetab laste arendamist (muusikaõpetus, rütmika, numbrite tundmine, parem-vasak, käsi –jalg).
4. Laps õpib arvestama kaaslastega, tantsupartneriga.

Kooliminevad lapsed käivad A. Kitzbergi nimelise Gümnaasiumi ujulas kord nädalas ujumas.

Ujumas käimise eesmärgid:

1. Laps saab vees lustida, omandab algteadmisi ujumisest.
2. Tunneb huvi vees liikumise ja ujumise vastu.
3. Omandab teadmisi hügieenist ujulas.
4. Omandab kogemusi riietumisel, pesemisel, juuste kuivatamisel.
5. Saab teadmisi ohtudest vees.

2.6 Vaba muusikaline tegevus

Eesmärgid:

Muusikaliste võimete arendamine

2.7 Väikelaste mänguring

Kord nädalas käivad meie lasteaias koos kodused lapsed vanuses 6 kuud kuni kolm aastat.

Mänguringi eesmärgid:

1. Tugevneb lapse ja ema vaheline emotsionaalne side.
2. Laps kuulab muusikat, õpib laulma, tutvub lihtsate pillidega
3. Laps saab mängida koos teiste omaealiste lastega.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk Karksi-Nuia Lasteaias on tagada lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

Karksi-Nuia Lasteaed toetab õppe- ja kasvatustegevuses lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel

- terviklik ja positiivne minapilt
- ümbritseva keskkonna mõistmine
- eetiline käitumine ning algatusvõime
- esmased tööharjumused
- kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest
- arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused

Selleks on meie lasteaias loodud arengut soodustav keskkond, tagatud on turvatunne ja eduelamused ning toetatakse lapse loomulikku huvi hankida teadmisi ja saada kogemusi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuste kohta.

Karksi-Nuia Lasteaed toetab ja abistab vanemaid õppe- ja kasvatusküsimuste lahendamisel ning vajadusel nõustab neid.

3. 1. 2009/ 2010 õppeaasta prioriteetid Karksi-Nuia Lasteaias

Mäng ja suhted

ÕPPE - JA KASVATUSTEgevuse LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED JA ÕPIKÄSITUS

Karksi-Nuia lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise põhimõteteks on:

1. Lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
2. Lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
3. Lapse loovuse toetamine;
4. Mängu kaudu õppimine;
5. Humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
6. Lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
7. Lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
8. Üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
9. Kodu ja lasteasutuse koostöö;
10. Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö.

Õpikäsitus

1. Õppimine on pidev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.
2. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervislikku seisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.

3. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaastakase tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.
4. Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:
 - Kavandada oma tegevust, teha valikuid;
 - Seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
 - Kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
 - Arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
 - Hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
 - Tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ja tulla toime ebaõnnestumistega.

SISU

Ainekavade koostamisel on aluseks võetud „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ VV 29. mai 2008 määrus nr 87 ja Alushariduse raamõppekava VV 15.oktoober 1999. määrus 315. Ainekavades on väljatoodud antud aine eesmärgid, õppesisu, kasutatav õppematerjal, õppetegevuste jaotus kuude või teemade kaupa ning õpitulemus.

Teema valitakse jälgides aastaegade vaheldumist, rahvakalendri tähtpäevi ja päevakorda kerkinud olulisi ning lastele huvipakkuvaid küsimusi.

Täiskasvanu osaleb õppeprotsessis juhendaja ja suunajana.

4. 1. Teemade jaotus kuude lõikes

SEPTEMBER

1. TERE, LASTEAED
2. SÜGIS AIAS, LILLED
3. SÜGIS METSAS, SÜGISE SÜNNIPÄEV
4. SÜGIS PÖLLUL, MIHKLIPÄEV

OKTOOBER

1. ILMAD SÜGISEL

2. KEDA KIITA LEIVA EEST
3. LINNUD SÜGISEL
4. LOOMAD SÜGISEL
5. RAAMAT-MEIE SÕBER

NOVEMBER

1. TÖÖD JA TOIMETUSED
2. ISAD JA VANAISAD
3. MINU KODU-EESTIMAA
4. EESTI TALURAHVAS-MARDIPÄEV, KADRIPÄEV
5. MAAILMARUUM

DETSEMBER

1. ETTEVALMISTUSED JÕULUKS
2. JÕULUMUINASJUTT, PÄKAPIKU NÄDAL
3. PIPARKOOGINÄDAL
4. JÕULUD ON KÄES

JAANUAR

1. TALVINE METS, UUS AASTA.
2. LINNUD TALVEL
3. TALVELÕBUD
4. PÕHJAMAA JA LÕUNAMAA LOOMAD

VEEBRUAR

1. KÜÜN LAPÄEV. 112
2. MINU KODULINN. SÕBRAPÄEV
3. KODUMAA-EESTI VABARIIK
4. RAHVALOOMING. VASTLAPÄEV, TUHKAPÄEV

MÄRTS

1. NAISTEPÄEV. TÜDRUKUTE NÄDAL
2. TEATER, MUINASJUTT
3. EMAKEELEPÄEV, FOLKLOORIPÄEV
4. KEVADKUU

APRILL

1. LIHAVÕTTED
2. LINNURAHVAS KEVADEL
3. MINA JA TERVIS, SÜDAMENÄDAL, LIIKUMISPÄEV
4. LOOMAD KEVADEL

MAI

1. TÖÖD JA TEGEMISED KEVADEL
2. EMADEPÄEV
3. ÖKOKRATT
4. VEEKOGUD

JUUNI

1. LASTEKAITSEPÄEV
2. EESTI LIPU 125 SÜNNIPÄEV
3. VÕILILL
4. JAANIPÄEV

JUULI

1. SUVI AIAS
2. SUVI METSAS

AUGUST

1. PUHKUS SUVEL
2. ILMASTIK

4.2. Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

4.2.1. Kaheaastased lapsed

Kehaline areng (üld- ja peenmootorika, liikumine)

1. kritseldab pliatsiga;
2. asetab esemeid sisse, peale, alla ja kõrvale;
3. veeretab, taob, venitab ja mudib voolimismaterjali;
4. viskab ja veeretab palli;
5. kükitab toe abil;
6. kõnnib abiga trepist üles ja alla;
7. liigub vabalt, valitseb liikudes oma keha (kõnd, jook);
8. liigub muusikaga rütmis: kiire, aeglane;
9. oskab kehapiiril: käte plaks, põlve pats;

Vaimne areng (keel ja kõne, matemaatika, ümbritsev elu)

1. mängib eakaaslastega kõrvuti;
2. osutab tegevuse nimetamisel seda tegevust kujutavale pildile;
3. täidab korraldusi: *anna, võta, pane, jne*);
4. räägib kolmesõnaliste lausetega;
5. saab aru (osutab või vastab) küsimustest *kes? mis? kus? kelle oma?*;
6. osutab suurt ja väikest;
7. kuulab lühemaid lugemispalasisid, laule, pillimängu;
8. kasutab lihtsamaid lastepille: kõristid, sahistid.

Sotsiaalne areng (suhtlemine, eneseteenindamine, käitumine)

1. joob tassist;
2. kasutab lusikat;
3. peseb ja kuivatab käsi;
4. aitab täiskasvanul mänguasju ära panna;
5. esitab oma vajadusi;
6. võtab seljast ja paneb selga lihtsamaid kinnitusteta riideid;
7. jälgib teisi lapsi ja liitub mõneks ajaks nende tegevusega;
8. tegutseb lühiajaliselt ilma täiskasvanu osaluseta.

4.2.2. Kolmeaastased lapsed

Kehaline areng (üld- ja peenmootorika, liikumine)

1. paigutab esemeid täiskasvanu juhendamisel (näit. klotse üksteise otsa);
2. keerab raamatulehti ühekaupa;
3. kasutab õigesti pliatsit, pintslit;
4. valitseb edaspidi ja tagurpidi käies oma keha;
5. hüppab koosjalgadel;
6. hoiab ühel jalal hetkeks tasakaalu;
7. viskab täiskasvanule palli ja lööb seisvat palli jalaga;
8. teeb täiskasvanu abiga kukerpalle;
9. oskab muusika järgi liikuda: jooks, kõnd, hüppamine, kükitamine, kummardamine;

Vaimne areng (keel ja kõne, matemaatika, ümbritsev elu)

1. kirjeldab asju (ilus, suur, aeglane);
2. on omandanud põhilise osa keele häälikutest ja grammatilisest struktuurist, kõneleb seostatult, kasutades keele grammatilisi vorme;
3. räägib endast MINA-vormis;
4. oskab vastata küsimustele *kuidas? mida? küsimusele: kes?-* nimega;
5. küsib ise: *mis see on?*;
6. leiab samasuguse värviga eseme (punane, kollane, sinine, roheline);
7. leiab samasuguse vormiga eseme (ring, ruut, ristkülik, kolmnurk);
8. oskab laulda lihtsamaid lastelaule, luuletusi;
9. näitab sõrmedega oma vanust;

Sotsiaalne areng (suhtlemine, eneseteenindamine, käitumine)

1. tegutseb omaette, täiskasvanu osaluseta;
2. peseb ja kuivatab käsi ja nägu;
3. riietumisel hakkab toime tulema krõpskinniste, suurte nõopide ja tõmblukuga;
4. paneb meeldetuletamisel oma asjad kokku ja teab kus need asuvad;
5. meeldetuletamisel tänab, palub, tervitab;
6. küsib WC-sse;

7. küsimise peale ütleb oma täisnime;
8. mängib sageli suheldes 2-3 lapsega;
9. teab milleks kasutatakse kehaosi.

4.2.3. Neljaaastased lapsed

Kehaline areng (üld- ja peenmootorika, liikumine)

1. veeretab voolimismaterjalist kuule, vorstikesi, pätse;
2. sõrmemängudes kasutab iga sõrme eraldi;
3. löikab pabeririba;
4. kleebib detaile ja kujundeid;
5. tuleb toime sulghüplemisega paigal ja edasi liikumisel;
6. viskab ja püüab palli paarilisega;
7. kõnnib iseseisvalt trepist alla;
8. hüppab hüppepalliga;
9. oskab tantsida lihtsamaid tantsuelemente.

Vaimne areng (keel ja kõne, matemaatika, ümbritsev elu)

1. kasutab 4-sõnalisi lauseid, omadus- ja määrsõnadega;
2. esitab ümberjutustuse küsimuste abil;
3. nimetab ja tunneb 4 värvust;
4. järjestab detaile suuruse järgi;
5. loendab kokku kuni 4 eset;
6. omab ruumi- ja ajakujutlusi: all, üleval, peal, sees, esimene, viimane, täna;
7. reguleerib oma tegevust üldjuhul sisekõne abil;
8. joonistab äratuntavalt inimest;
9. oskab laulda lihtsamaid lastelaule kindla rütmi ja dünaamikaga (valjult, vaikselt).

Sotsiaalne areng (suhtlemine, eneseteenindamine, käitumine)

1. riietub, paneb nõöbid, lukud kinni;
2. paneb jalatsid õigesti jalga;
3. küsib küsimusi: *kuidas? miks? millal? Kus?*, vastab küsimustele;
4. osaleb ühistegevustes, mängib sageli koos 2-3 lapsega suheldes ~15 min.;

5. teab kas on poiss/tüdruk, identifitseerib end omasoolise vanemaga;
6. Teab oma ees- ja perekonnanime;
7. tuleb toime WC-s, vajadusel julgeb paluda abi;
8. väljendab oma soove sõnadega;
9. oskab laulda grupis (koos alustamised ja lõpetamised) ja olla järellaulja rollis.

4.2.4. Viieaastased lapsed

Kehaline areng (üld- ja peenmootorika, liikumine)

1. kasutab töövahendeid pliiats, pintsel, käärid;
2. lõikab voldib lihtsaid kujundeid, voolib kujukesi;
3. paneb kokku ja võtab lahti keeratavaid esemeid;
4. kõnnib kikiarvul ja pingil;
5. hüppab üle madala nõõri;
6. põrgatab ja püüab palli;
7. seisab ja hüppab ühel jalal;
8. hüpleb harki-kokku;
9. oskab moodustada liikumisel erinevaid kujundeid: ussiliikumine, kolonn.

Vaimne areng (keel ja kõne, matemaatika, ümbritsev elu)

1. moodustab grammatiliselt õigeid lauseid;
2. kasutab nimisõnu, verbe, asesõnu, omadus- ja arvsõnu;
3. kasutab aja ja ruumi mõisteid: ees, taga, kõrval, viimane, hommik, päev, õhtu;
4. kasutab mineviku vorme kõnes;
5. oskab pildi järgi ümberjutustada;
6. järjestab esemeid tunnuse põhjal, leiab ~3 esemele ühise tunnuse;
7. nimetab ja tunneb 8 värvust;
8. oskab kuulata ja iseloomustada kuuldu muusikapalu.

Sotsiaalne areng (suhtlemine, eneseteenindamine, käitumine)

1. teab oma aadressi, pereliikmete nimesid;
2. tuleb toime riietumisega ja kinnistega;
3. oskab söögilauas viisakalt käituda ja kasutab õigeid söögiriistu sõltuvalt toidust;

4. ühistes mängudes arvestab mängureegleid;
5. mängib rollimänge;
6. räägib oma tunnetest;
7. arvestab viisakusreegleid, oskab vabandada;
8. julgeb laulda väiksema grupiga (3-4 last), üksi;
9. küsib: *milleks? millest?*.

4.2.5. Kuueaastased lapsed

Kehaline areng (üld- ja peenmotoorika, liikumine)

1. rebib paberist välja lihtsamaid kujundeid;
2. lõikab välja kujundeid;
3. suudab haralasetsevaid sõrmi puudutada pöidlaga;
4. hüppab kaugust hoojooksult ja paigalt;
5. pörgatab palli mõlema käega 5 korda;
6. oskab veeretada rõngast, tiirutada hüpitsaga;
7. hoiab rütmi laulmisel, liikumisel, mängimisel;
8. seisab ühel jalal 8 sek.;
9. oskab improviseerida kehapillil.

Vaimne areng (keel ja kõne, matemaatika, ümbritsev elu)

1. jälgib teise lapse ja täiskasvanu kõnet seda katkestamata;
2. esitab loovjutustuse pildiseeria järgi, ümberjutustuse ilma pildita;
3. eristab sõnades häälikuid (häälikute arvu, järjekorda sõnas, ülipikka häälikut);
4. tunneb võrdlusastmeid (väiksem, suurem, kõige suurem);
5. kasutab ains. ja mitm. osast. käänat (palju raamatuid, lilli, jne);
6. kasutab õigesti laadivahelduslikke sõnu (jõgi- jõe, jne);
7. tunneb enamuse tähtedest;
8. tunneb enamlevinud lastepille ja rahvapille;
9. nimetab arve 1-12.

Sotsiaalne areng (suhtlemine, eneseteenindamine, käitumine)

1. käitub üldtunnustatud käitumisnormide kohaselt
2. sõlmib ja säilitab sõprussuhteid teiste lastega;

3. matkib mängus täiskasvanu rolle;
4. selgitab mängureegleid;
5. selgitab oma käitumist;
6. küsib vajadusel abi;
7. püüab viia oma tegevused lõpuni;
8. julgeb laulda solistina ja eeslauljana;
9. valib ilmastikuga sobivad riided.

4.2.6. Seitsmeaastased lapsed

Kehaline areng (üld- ja peenmootorika, liikumine)

1. on kehaliselt aktiivne;
2. liigub ja liikleb ohutusnõudeid arvestades;
3. suudab valitseda oma liigutusi ja liikumist erinevates mängudes nii ruumis kui õues;
4. säilitab tasakaalu staatilistes asendites ja liikumisel;
5. oskab sõita jalgrattaga;
6. oskab hüpata hüppenööri;
7. käsitseb õigesti kirjutus- ja töövahendeid (pliiats, pintsel, käärid, nõel, naaskel);
8. kujutab inimest nii, et on kujutatud kõik olulisemad kehaosad;
9. sooritab korrektselt tantsusamme, tantsides üksi, paarilisega ja rühmas.

Vaimne areng (keel ja kõne, matemaatika, ümbritsev elu)

1. oskab kuulata seletusi ja nende järgi tegutseda;
2. jutustab teema järgi, fantaasiajutud;
3. hääldab kõiki häälikuid õigesti;
4. on tuttav lause piiritlemise vahenditega (punkt, suur algustäht);
5. määrab häälikute järjekorra, eristab lühemaid ja pikemaid häälikuid;
6. loeb sõna kokku saades aru selle tähendusest;
7. kasutab suuri joonistähti lihtsamate sõnade ülesmärkimiseks;
8. loendab esemeid 12 piires;
9. liidab ja lahutab 5 piires.

Sotsiaalne areng (suhetlemine, eneseteenindamine, käitumine)

1. on võimeline 25-35 min. keskenduma tegevusele;
2. suudab mingil määral kontrollida oma emotsioone;
3. kasutab vajadusel telefoni;
4. kasutab ostmisel ja ostu eest tasumisel (nii mängus kui kaupluses) enamkasutatavaid mõõtühikuid;
5. tunneb kella täistundides;
6. oskab määrata oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes;
7. valdab nii dialoogi kui monoloogi;
8. teab peast ja esitab laule ja luuletusi.

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE

1. Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogide kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.
2. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab pedagoog lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest- lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.
3. Rühma õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi (nädal, kuu vm) eesmärgid, temaatika, õppesisu ja – tegevused. Rühma õppe- ja kasvatustegevuste kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.
4. Rühma õppe- ja kasvatustegevused viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seostatakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.
5. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist.

5. 1. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Karksi-Nuia Lasteaia õppe- ja kasvatuskorralduse aluseks on lasteaia õppekava, mis on seotud arengukavaga. Rühmade õppe- ja kasvatustegevus on vastavuses koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga ja meie lasteaia õppekavaga, arvestades konkreetse rühma laste eripära: vanust, võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, sugu, terviseseisundit jm.

Pedagoogilisse personali kuuluvad lasteaia juhataja, juhataja asetäitja õppe- ja kasvatustöö alal, õpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja, logopeed.

Õpetajate ja terve maja personali omavahelises koostöös töötatakse välja aastane teemadering ja sellest lähtuvalt pannakse 31. augustiks kokku lasteaia aastane tegevuskava. (Tegevuskavas on võimalik teha jooksvalt muudatusi). Iga kuu esimeseks kuupäevaks on tegevuskava rühmade stendidel ja lasteaia fuajee stendile üles pandud. Üritused, mis kuu jooksul toimuvad on ka lasteaia kodulehel.

Aastase tegevuskava põhjal koostavad rühmade õpetajad oma rühma tegevuskava, milles on järgmised osad:

1. Rühma iseloomustus
2. Rühma nimekiri
3. Päevakava
4. Planeeritud õppe- ja kasvatustegevused
5. Ainekavad
6. Üritused
7. Laste arengu hindamise põhimõtted (arenguestlus ja arengumapp)
8. Töö erivajadusega lastega
9. Individuaalne töö lastega
10. Koostöö lastevanematega

Õppe- ja kasvatustegevus toimub rühma päevakava alusel, mis määrab laste eale vastava päevarütm, une- ja ärkveloleku aja, millal vahelduvad igapäevatoimingud, laste vaba tegevus ning lasteasutuse õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Karksi-Nuia Lasteaias koostatakse ja korrigeeritakse rühmade päevakava igal aastal

vastavalt laste vanusele koostöös rühmaõpetajatega, tervishoiutöötajaga ja juhataja asetäitjaga õppe- ja kasvatustöö alal.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul põhimõttest lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi eesmärgid, temaatika, õppesisu ja tegevused. Rühmade õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevused seostatakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objekt, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.

Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist.

Päevakava koos rühma tegevuskavaga koostavad rühmaõpetajad vastavalt oma rühmale. Konkreetse õppetegevuse algused on ajaliselt ära määratud muusika- ja liikumistegevustel. Teisi õppetegevusi võib õpetaja läbi viia vastavalt rühma päevaplaanile.

Õppeaasta lõpul (maikuu) teeb iga õpetaja kokkuvõtte õppeaastast, kus analüüsib oma tööd järgmistes valdkondades:

1. Tingimuste loomine lapse arenguks ja lapse arengu toetamine
2. Õppe- ja kasvatusprotsessi planeerimine
3. Õppe- ja kasvatusprotsessi korraldus ja –meetodid
4. Koostöö huvigruppidega
5. Õpetaja enesehindamine ja professionaalne areng
6. Isiklikud põhieesmärgid
7. Koolitusvajadus koos põhjendusega.

Lasteaia õppeaasta algab 1.septembril ja kestab 31.augustini.

Meie lasteaia suvine õppe-kasvatustegevus algab 1. juunil ja kestab 31. augustini.

Suvekuudel töötavad lasteaia valverühmad ja õppe-kasvatustegevus toimub suvise tegevuskava alusel.

Suvekuudel toimub planeeritult õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on mängulisel õuetegevusel.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub Karksi-Nuia Lasteaia eesti keeles.

6. ERIVAJADUSTEGA LASTE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED, KORRALDUS

Karksi- Nuia Lasteaed väärtustab iga lapse eripära ja ainulaadsust. Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas on defineeritud erivajadusega last järgmiselt: Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isikuomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas. Sõltuvalt tekkepõhjustest ja eripärast on arenguliste erivajaduste määratlemise aluseks kuulmis- nägemis-, kõne-, keha- ja intellektipuuded, spetsiifilised arenguhäired, emotsionaalsed ja käitumishäired. Samuti kuuluvad siia alla eriandekusega (näiteks muusikaline eriandekus) lapsed, teisest kultuuri- ja keelekeskkonnast pärit lapsed ja ka erinevatel põhjustel koolipikendust saanud lapsed. Erivajadusega lapsega tehtava **töö peaesmärk**: laps saab aluse oskustele iseseisvalt toime tulla ja elada täisväärtuslikku elu koos oma erivajadusega. Erivajadustega lapse arengu toetamine lasteaia on meeskonnatöö, milles osaleb kogu lapsega tegelev personal ja lapsevanemad.

Töö põhimõtted ja korraldus:

1. Erivajadusega laps võtab osa rühma ja lasteasutuse ühistest ettevõtmistest.
2. Laps õpib ja mängib koos teiste lastega.
3. Laps omandab teadmisi vastavalt arengutasemele ja arengukiirusele.

Erivajadusest annavad teada lasteasutuse juhatajale lapse vanemad. Samuti jälgivad laste arengut lasteaia rühmaõpetajad ja logopeed. Vastavalt lapse arengu jälgimisel saadud tulemustele teeb logopeed ja õpetajad lapsevanemale ettepaneku lapsega

erispetsialistide poole pöördumiseks ja erivajaduse kindlaksmääramiseks. Vajadusel koostavad pedagoogid koostöös logopeedi ning lapsevanematega lapse individuaalse arenduskava vastavalt lapse erivajadusele ja arengutasemele. Leitakse võimalusi tegeleda lapsega palju individuaalselt. Vähemalt kord aastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

7. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.

1. Lapse arengu jälgimise ja analüüsimise eesmärk on koguda lapse kohta informatsiooni, mida saab kasutada õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja õppekava arendamisel, lapse individuaalsel arendamisel, lapse kohta tagasiside andmisel lapsevanemale
2. Lapse arengu analüüsimisel tuleb lähtuda lapse individuaalsest arengust.
3. Õpetajad viivad läbi 1x aastas lastevanematega vestlused laste arengust.
4. Füüsilise e. motoorse arengu hindamisel vaadeldakse lapse üld- ja peenmotoorikat: painduvust, koordineerimist, tasakaalu, täpsust, näo- ja sõrmelihaste kontrolli oskust ning jõudu ja vastupidavust.
5. Vaimse arengu hindamisel vaadeldakse tähelepanu, mälu ja mõtlemist väljendavaid tegevusi, sealhulgas keele ja kõne mõistmist ja kasutamist.
6. Sotsiaalse arengu hindamisel vaadeldakse lapse tegutsemist, suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega, iseseisvust, toimetulekuoskusi, emotsioonide kontrolli- ja väljendamisemeeskust.
7. Lapse arengu hindamisel kasutatakse vaatlusmeetodit ja laste tööde analüüsi.
8. Tunnustatakse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Arengut hinnatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut. Lapse arengu eeldatavaid tulemusi ei käsitleta kõigile kohustuslikena.
9. Igale lapsele koostatakse arengumapp, mis on aluseks individuaalsele arenguvestlusele lapsevanemaga.
10. Arengumapp sisaldab:
 - 10.1 tähelepanekuid lapse tegevuse kohta

10.2 lapse töötulemuste näidiseid

10.3 lapse huvitavaid ütlemissid jne

10.4 vajadusel individuaalne arenduskava

11. Olulisemaks arengu näitajaks on eelkõige mängu areng. Oluline on tähele panna järgmist:

Milline on lapse mängude iseloom - kas ta kasutab mänguasja piiratud viisil või laiendab esemete kasutamise võimalusi, loob terveid mängulisi situatsioone.

Kuidas suhtub laps uudsesse objekti, kas ta uurib seda, kui edukas on laps eseme funktsiooni avastamisel, kui kestvalt ta uurimisega tegeleb.

12. Lapse arengu analüüsimise põhimõtteid tutvustatakse lapsevanematele sügisesel lastevanemate koosolekul.

13. Lapsevanemal on alati õigus tutvuda oma lapse arengumapiga.

14. Lasteaiast lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

7.1 Meetodid lapse arengu hindamiseks

1. Intervjuu
2. Vaatlusmeetod
3. Joonistamise test.
4. Lapsevanema küsitlus, ankeet.

8. KOOLIKS ETTEVALMISTAMISE PÕHIMÕTTED

1. Olla toeks peredele, lastevanematele laste koolivalmiduse kujundamisel.
2. Lapse valmisolek õpingute alustamiseks koolis kujuneb järk-järgult kogu koolieelse elu jooksul.
3. Lapsele luuakse lasteaia võimalused igakülgseks arenguks, et tulla toime koolis ja edaspidises elus.
4. Laste kooliks ettevalmistamisel peame olulisteks järgmiste omaduste kujunemise toetamist:

4.1. Füüsilise aspekti seisukohalt on oluline:

- tervislik seisund: koormustaluvus ja töövõime
- kehaline areng: liikumisaktiivsus ja vastupidavus
- oskus valitseda oma liigutusi ja liikumist
- motoorne areng: käelihaste tegevus ja koostöö silmadega

4.2. Vaimse aspekti seisukohast on oluline:

- oskus kasutada oma teadmisi
- vaatlusoskus, tähelepanu koondamine
- kujutluste olemasolu ruumist ja ajast
- loogiline mõtlemine (järjestamine, rühmitamine, võrdlemine jne)
- kõne-, väljendamis- ja jutustamisoskus
- oskus tajuda detaile ja tervikut, üldistusoskus

4.3. Sotsiaalse aspekti seisukohast on olulised:

- soov õppida ja omandada uusi teadmisi
- käitumine (omandatud käitumismallid)
- oskus seada eesmärke ja ülesandeid
- tahe täita täiskasvanu juhiseid

5. Lapse koolivalmiduse kujunemist jälgitakse pedagoogide poolt lapse arengu analüüsimise käigus kogu koolieelsel perioodil.
6. Laste kooliks ettevalmistamisel tehakse koostööd lastevanemate ja erialaspetsialistidega.
7. Lastevanemat nõustatakse koolipikenduse küsimustes ja kasutatakse vajadusel erialaspetsialistide abi.
8. Lasteaia ja kooli koostööna võimaldatakse koolieelikul tutvuda kooliga.
9. Lasteaia ja kooli koostööna kutsutakse kooliõpetajaid lastevanematega vestlema.
10. Lasteaia lõpetamisel antakse lapsele tunnistus (lisa 6).

8. 1. Koolivalmidus ja koostöö kooliga

Koolivalmidus on lapse terviklik, sotsiaalne ja vaimne valmisolek minna mänguliselt põhitegevuselt üle suunatud ning kõrgemal tasemel õpitegevusele.

Koolivalmiduse saavutamiseks on vaja soodsat keskkonda ja lapse enda aktiivset tegevust. Koolivalmiduse ilmingud on muutused lapse kehalises, sotsiaalses ning vaimses arengus. Peamine muutuste tunnus on tööhoiak. Vaimse koolivalmiduse oluline eeldus on õpetatavus, mis tähendab lapse võimet täita täiskasvanu juhendamisel mitmesuguseid ülesandeid. Lapsel peab olema ka teatav aktiivsus s.o. teadmishimu ja arutleva mõtlemise võime. Sotsiaalses arengus ilmnevad tahtelise käitumise elemendid. Laps seab endale eesmärged ning on valmis nende saavutamiseks pingutama. Koolivalmidusel on füüsiline, vaimne ja sotsiaalne aspekt.

Koolivalmiduse selgitamine rühmades.

- Laste kujunevat koolivalmidust tutvustatakse sügisesel lastevanemate koosolekul.
- Koolivalmiduse kujunemist selgitatakse 5-6 aastastel lastel intervjuu abil. Kokkuvõtte tehakse arenguevestlusel.

Abiks Haridusministeeriumi poolt välja antud materjal „Lapsest saab koolilaps”, lk. 28 – 33.

- 6-7 aastaste lastega tehakse kevadel koolivalmiduse selgitamiseks joonistamise test.

Abiks Haridusministeeriumi poolt välja antud materjal „Lapsest saab koolilaps“ lk.34-45

- Koolivalmiduse väljaselgitamisel kasutab Karksi-Nuia Lasteaia logopeed H.Kivipõllu materjali 6-7 aastaste laste koolivalmiduse tasemega tutvumiseks.

Kooliga koostöö eesmärgid:

1. Uurida kooli nõudeid ja ootusi kooliülesannetele;
2. Korraldada kooliõpetajate, lastevanemate ja lasteaiaõpetajate ühisnõupidamisi tagamaks haridustee järjepidevus ning laste sujuv üleminek lasteaiaast kooli;
3. Koolilt tagasiside hankimine, lasteaiaast kooli läinud laste toimetulek esimesel õppeaastal.

Koostöövormid:

- Vestlused, koolitused ja kohtumised kooliõpetajatega.
- Vestlused rühmaõpetajatega ja lastevanematega.

8. 2. Koolikohustuse pikendamine

1. Vastavalt haridusseadusele (RT 1992, 12, 192) ning põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele (RT 1993, 63, 892); RT I 1993, 79, 1186) on põhikooli ulatuses õppimine kooliealistele lastele kohustuslik.
2. Koolikohustuslikud on kõik lapsed, kes jooksva aasta 1. oktoobriks saavad 7-aastaseks, ei ole veel 17-aastased ning ei ole lõpetanud põhikooli või sellega samaväärset õppeasutust. Koolikohustuslikud on ka keha- ja vaimupuudega ning eriabi või kasvatus eritingimusi vajavad lapsed, samuti Eestis alaliselt elavate välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute lapsed (välja arvatud välisriikide esindajate lapsed).
3. Lapsevanema soovil vormistab lasteasutus koolipikenduskomisjonile lapse iseloomustuse.
4. Iseloomustuse kirjutavad ja allkirjastavad lapse õpetajad ja kinnitab juhataja.
5. Iseloomustuses märgitakse ära:

Lapse andmed: ees- ja perekonnanimi, sünniaeg, elukoht, kodune telefon.

Vanemate andmed: ema ees- ja perekonnanimi, töökoht, isa ees- ja perekonnanimi, töökoht.

Millal laps tuli lasteaeda, kui vanalt.

Kuidas õpetaja arvates on laps õppeprogrammi omandanud.

Millised raskused või puudujäägid on õpetaja arvates lapsel õppeprogrammi omandamisel.

Kodu mõjud, lastevanemate koostöö lasteaiaga.

Õpetajate arvamus ja soovitus koolipikenduse kohta.

Kuidas on lapsel arenenud motoorika, mälu, mõtlemine, taju.

Lapse pühimeeleolu.

Kuidas saab laps aru korraldustest.

9. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Täiskasvanu on last ümbritseva keskkonna osa. Laps ja tema vanemad on pere liikmed ja pere on Karksi-Nuia Lasteaia partner kõigis tegevustes. Pere soovib lapsele parimat ja tahab, et lapsest saaks edukas ja loov kodanik. Hea koostöö lapsevanemaga on aluseks lapse kohanemisele lasteaias ning turvatunde tekkimisele lasteaias viibides. Perekonnal on kanda kõige olulisem osa lapse kasvatajana. Tähtis on teha koostööd kõikide pereliikmetega, kes on lapsega lähedastes suhetes, see koostöö põhineb dialoogil vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Lasteaed toetab, nõustab ja abistab lapsevanemat lapse arendamisel, kasvatamisel ja õpetamisel.

Oluline on igapäevane vahetu suhtlemine õpetaja ja lapsevanema vahel. Võimalused suhtlemiseks ja info vahetamiseks kohandatakse vastavalt pere vajadustele. Vähemalt kord aastas viib rühma meeskond lapse perega läbi arenguveestluse, kuhu on võimalik kaasata logopeed.

Lasteaias toimuvatest sündmustest ja üritustest saab lapsevanem kõige esimese info rühma personalilt. Teavet saab lapsevanem ka infostendilt.

Karksi-Nuia Lasteaed kaasab rühma vanemaid ühisüritustesse, õppekäikudesse, rühma igapäevatöösse. Lapsevanemal on võimalik osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises.

Kaks korda aastas toimuvad lastevanemate koosolekud rühmades ja vähemalt 1 kord aastas loeng või teabepäev kõigile lastevanematele.

Lastevanemate rahulolu küsitlusi teeme 1 kord aastas, et saada tagasisidet lasteasutuse tegevusele.

PÕHIMÕTTED

- 1.1. Olla toeks peredele, lapsevanematele lapse koolivalmiduse kujundamisel, mis annab lapsele võimaluse edukalt toime tulla koolis ja oma edaspidises täiskasvanuelus
- 1.2. Lapsest lähtuvate õppekavas püstitatud õppe- ja kasvatus töö eesmärkide täitmine kodu ja lasteasutuse koostöös
- 1.3. Tiheda ja usaldusliku sideme loomine lasteasutuse, perede ning kooli vahel. Lastevanemate huvi suurendamine, võimaluste tagamine kaasrääkimiseks lasteaias lastele arengutingimuste loomisel.

1.4. Koostöös lastevanematega analüüsida kavakindlalt laste arengut ning anda vanematele kirjalik hinnang lapse arengu kohta.

LASTEAIAS TOIMIVAD KOOSTÖÖVORMID

- Lastevanemate koosolekud rühmades 2 korda aastas.
- Loeng või teabepäev lastevanematele.
- Stendid rühmadele.
- Ühisüritused.
- Lahtiste uste päevad.
- Lahtised tegevused.
- Arenguvestlused kord aastas, vajadusel ka rohkem.
- Iga rühma esindaja osalemine hoolekogus.
- Hommikune lapse vastuvõtmine ja õhtul üle andmine.
- Logopeediga koostöö.

Lapse õigused

Lapsel on õigus:

- 1) võtta osa tegevustest, mis tagavad alushariduse omandamise;
- 2) vaimselt ja füüsiliselt tervislikule keskkonnale ja päevakavale;
- 3) eneseusaldust ja vaimset erksust toetavale tegevusele;
- 4) pedagoogide igakülgsel abile ja toetusele alushariduse omandamisel.

Lapsevanema õigused ja kohustused

Lapsevanemal on õigus:

- 1) tuua laps lasteasutusse ja viia sealt ära lapsevanemale sobival ajal, järgides lasteasutuse päevakava;
- 2) nõuda vajalike tingimuste loomist lapse mitmekülgses arenguks ja kasvamiseks, tehes tingimuste loomisel koostööd pedagoogidega;

- 3) saada nõu õppe- ja kasvatusküsimustes;
- 4) tutvuda lasteasutuse õppekava, tegevus- ja päevakavaga ning külastada lapse rühma;
- 5) olla valitud hoolekogu liikmeks;
- 6) saada lasteasutusest teavet lasteasutuse töökorralduse, õppe- ja kasvatustegevuse ning oma õiguste kohta;
- 7) pöörduda oma õiguste kaitseks vallavalitsuse, Haridus- ja Teadusministeeriumi, lastekaitseorganisatsiooni, maavanema, lasteasutuse hoolekogu, pedagoogilise nõukogu ja juhataja, politseiametniku ja sotsiaaltöötaja poole;

Lapsevanemal on kohustus:

- 1) luua lapsele soodsad tingimused arenemiseks ja alushariduse omandamiseks;
- 2) järgida lasteasutuse päevakava ja laste tervisekaitse ja tervise edendamise nõudeid;
- 3) tasuda lapsevanema poolt kaetavat osa ja toidukulu;
- 4) täita lasteasutuse kodukorda ;
- 5) kasutada tema lapsele eraldatud lasteasutuse kohta maksimaalselt;
- 6) informeerida lasteasutust lapse tervisehäiretest;
- 7) hoida lasteasutuse kasutuses olevat vara.

10. LOGOPEEDILINE TÖÖ KARKSI-NUIA LASTEAIAS

Logopeedi töö eesmärgid:

1. kõnepuude(te) ennetamine;
2. kõnepuude(te) varajane avastamine;
3. kõnepuude(te) korrigeerimine – häälikuseade, kõnearendus.

Logopeedi töö põhimõtted:

1. Logopeed osaleb lastevanemate koosolekul.
2. Õppeaasta algul viib logopeed aiarühmades läbi iga aastase laste kõne uurimise ja fikseerib tulemused rühma õppe-kasvatustöö päevikusse.
3. Uuringu tulemustest lähtuvalt moodustab logopeed kõneravi vajavate laste nimekirja ja tööplaani.
4. Logopeedi töö lastega toimub individuaalselt.
5. Logopeed arvestab lastega tegevuste läbiviimisel rühmade päevakava.
6. Õppeaasta lõpul koostab kokkuvõtte.
7. Koostab iseloomustuse koolipikendust taotlevale lapsele.

10.1 Logopeedi ja lasteaiarühma koostöö põhimõtted:

- logopeed teavitab rühma õpetajaid kõneravi vajavatest lastest;
- koostöös lasteaiatöötajatega pannakse paika kõneravi tundide toimumise ajagraafik;
- logopeed ja rühmatöötajad vahetavad informatsiooni ja tähelepanekuid lapse üldisest ja kõnelisest arengust;

koostöös rühmatöötajatega otsitakse ühiselt võimalusi kõneravi efektiivsemaks toimimiseks lasteaias; logopeed osaleb vajadusel rühma meeskonnaliikmena lapse arenguestlustel.

10.2 Logopeedi koostöö põhimõtted lapsevanematega:

- lapsevanemal on võimalik konsulteerida logopeediga selleks eelnevalt kokkulepitud ajal;

- logopeed annab vajadusel lapsevanematele informatsiooni lapse kõne arengu kohta laiemas plaanis rühmas toimuval ümarlaul;
- logopeed nõustab lapsevanemaid individuaalselt ja edastab kõneravi efektiivsemaks toimimiseks harjutusvara;
- logopeed tagab lapsevanema soovil saadud informatsiooni konfidentsiaalsuse

11. KOOSTÖÖ TEISTE ASUTUSTEGA

Karksi-Nuia Lasteaed teeb koostööd järgmiste asutustega.

1. A. Kitzbergi nimelise Gümnaasium
2. Karksi-Nuia Spordikool
3. Karksi-Nuia Muusikakool
4. Karksi Valla Kultuurikeskus
5. Karksi-Nuia Raamatukogu
6. Karksi valla külamajad
7. Lilli Loodusmaja
8. Karksi Vallavalitsus
9. Noortekeskus
11. Viljandimaa lasteaiad
12. Viljandi Maavalitsus

12. LAPSE MÄNG, LAPSE ARENGUKS SOODSA KESKKONNA LOOMINE JA RÜHMARUUMI KUJUNDAMINE

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

MÄNG ON VÄIKESE INIMESE TÖÖ.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel arenevad lastel mänguoskused:

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;

- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

Mängus arenevad tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps mängus:

- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

Mängus arenevad sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavadid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;

- tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- loob sõprussuhteid;
- saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- selgitab oma seisukohti.

Mängus arenevad enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- algatab mängu ja tegevusi;
- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- 4) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

Lasteaiaõpetaja peab teadma:

- Mis on mäng ja teadma mänguliike;
- Tundma mängupsühholoogiat;
- Teadma mis on loovmäng ja kuidas seda soodustatakse;
- Leidma võimalusi ja vahendeid erinevateks mängudeks;
- Pakkuma võimalikult mitmekesiste, erinevate mänguasjade valikuid;
- Oskama analüüsida laste mängu;
- Oskama õpetada lastele mänguoskusi ja olema ise mängus osaline, eestvedaja;
- Oskama lastevanematele anda soovitusi mänguasjade ja mängude valikul.

Lapse arengut soodustab aktiivset liikumist stimuleeriv, mitmekesiseid liikumisvõimalusi ja - kogemusi ning positiivseid eeskujusid pakkuv keskkond. Meie lasteaia pedagoogide seisukoht on, et laps viibiks võimalikult palju värskes õhus.

Oluline on keskkond, mis ümbritseb väikest last.

Lapsest lähtuvas kasvatuses luuakse last arendav aktiivne suhtlus- ja kasvukeskkond. Keskkond ehk rühmaruum on kodune, köitev ja erinevaid võimalusi pakkuv.

Rühmaruumis on kõik mänguasjad, vahendid ja materjalid lapsele silma- ja käeulatuses.

Keskkond, mängukaaslased ja täiskasvanud on lapse õpetajad.

13. VALDKONDADE ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU NING 6-7 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimivad tegevused

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse kuues valdkonnas (edaspidi *valdkond*):

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) matemaatika;
- 4) kunst;
- 5) muusika
- 6) liikumine

VALDKOND	TEGEVUS
Mina ja keskkond	Kuulamine ja kõnelemine
Keel ja kõne	Lugemine ja kirjutamine
Matemaatika	Vaatlemine ja uurimine
	Võrdlemine ja arvutamine
Kunst	Kunstitegevused
Muusika	Muusikategevused
Liikumine	Liikumistegevused

13. 1. Valdkond *Mina ja keskkond*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;

- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- 2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- 3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- 4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järelt tegema;
- 5) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- 2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- 3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- 4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- 5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- 6) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- 7) julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- 8) kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- 9) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- 10) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- 11) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- 12) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- 13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- 14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- 15) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- 16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
- 17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

13. 2. Valdkond *Keel ja kõne*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

(2) Valdkonna *Keel ja kõne* sisu:

- 1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- 2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- 3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- 4) õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- 5) mitmekesisistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- 2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- 3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- 4) jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
- 5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- 6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
- 7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- 8) hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- 9) tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjpildis ära mõned sõnad;
- 10) kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- 11) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

13. 3. Valdkond *Matemaatika*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna *Matemaatika* sisu:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;

- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;

2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;

3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;

4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatilisel kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);

5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;

2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;

3) teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;

4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =;

5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukehi;

6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);

7) rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;

8) kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;

9) oskab öelda kellaega täistundides;

10) nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;

11) mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nööri vms);

12) eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;

13) leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

13. 4. Valdkond *Kunst*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatab, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatab kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna *Kunst* sisu:

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;

2) suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;

3) kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;

4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;

5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö

mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;

6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;

7) suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;

2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;

3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;

4) kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;

5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;

6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;

7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;

8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

13. 5. Valdkond *Muusika*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;

2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;

3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;

4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna *Muusika* sisu:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalsed aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

(4) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- 2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi;
- 3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- 4) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- 5) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- 6) mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- 7) mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis;
- 8) liigub vastavalt muusika meeleolule;
- 9) väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

13. 6. Valdkond *Liikumine*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna *Liikumine* sisu:

- 1) kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- 3) peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- 4) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 5) mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides

sobivad paigad ja vahendid;

3) sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;

4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;

5) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;

6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;

7) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;

8) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;

9) liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;

10) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);

11) mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);

12) peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;

13) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

14. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava uuendamisel võetakse aluseks lasteaia sisehindamise tulemused.

- Karksi-Nuia lasteaia õppekava on arenev dokument;
- lasteaia tegutseb arendustöörühm, kelle eestvedamisel vaadatakse läbi õppekava puudutavad küsimused ja esitatakse muudatused heakskiitmiseks pedagoogilisele nõukogule ja lasteaia hoolekogule;
- õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid on võimalik esitada lasteaia pedagoogidel pedagoogilistel nõupidamistel ja lapsevanematel hoolekogu esindaja vahendusel hoolekogu koosolekutel;
- õppekava täitmist analüüsitakse 1 kord aastas koos õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise analüüsimisega lasteaia pedagoogilises nõukogus ja hoolekogu koosolekutel;
- vajalikud parandused ja muudatused viiakse sisse 1 kord aastas pedagoogilise nõupidamise otsusega.